

Handledning till *I fängelse* av Helene Lumholdt

Uppgifter: Introduktion av boken, funderingsfrågor, bildanalys, bildövning och skrivövning

Bokens lästnivå: 2, lättare

Målgrupp: Handledningen fungerar för unga vuxna och vuxna i olika skolformer och i bokcirkclar

Om boken

I Sverige sitter nästan sex tusen personer i fängelse. Hur är det att vara inlåst och inte få bestämma över sitt eget liv? Hur är vardagen för fångarna i Sveriges fängelser?

Hussein vet. För han har suttit inlåst. I boken *I fängelse* följer vi Husseins liv från barndomen till dagen då han hamnade i fängelse. Vi får läsa om sorg, ilska och ånger. Om vägen in i och ut ur kriminalitet.

Idag är Hussein fri och arbetar med att hjälpa unga killar bort från kriminalitet. I boken återvänder Hussein till fängelset och berättar om vardagen där. Och om lyckan i att få stå på ett berg i skogen och bara andas.

Helene Lumholdt är journalist och författare. Hon har skrivit många lättlästa böcker som följer människor på nära håll.

Om handledningen

Handledningen är framtagen av Jenny Friman och Åsa Söderling som arbetar som pedagoger på Kulturcentrum Skåne. Syftet med handledningen är att läsarna ska få en djupare förståelse för texten och få möjlighet att samtala och bearbeta bokens tunga ämne. Handledningen innehåller en introduktion till boken genom analys av omslaget, frågor att samtala om till bokens två delar och kreativ fördjupning genom bildanalys, bilduppgift och skrivuppgift. Läs boken på det sätt som passar gruppen.

Var och en för sig, i par eller högt i grupp. Ni kan välja om ni vill göra uppgifterna muntligt, skriftligt eller både och. Anpassa utifrån gruppens behov och önskemål.

Introduktion av boken

Titta på omslagsbilden. Boken heter *I fängelse*, vilka olika saker i bilden får dig att tänka på ett fängelse? Vad är mörkt och vad är ljust i bilden? Vad ger det dig för tankar?

Funderingsfrågor

Arbeta med frågorna som det passar gruppen. Det tunga ämnet kan göra att det känns bäst att samtala om dem i grupp.

Del 1 - Hussein

1. Boken börjar med citatet: "En del tror att det är lätt att sitta i fängelse. Men det är inte sant. Det är förfärligt." Vad tror du kan vara lätt eller svårt med att sitta i fängelse? (sidan 6)
2. Hussein säger att han "känner sig rik" när han är i skogen. Vad tror du att han menar med det? (sidan 11)
3. Hussein var med om hemska saker när han var liten. Hur tror du det har påverkat hans liv? (sidorna 12 till 16)
4. Hussein kommer från storstaden Bagdad i Irak och hamnar i ett litet samhälle i Sverige. Vilka likheter och olikheter kan finnas mellan de två platserna? (sidorna 17 till 18)
5. Hussein och hans familj blir trakasserade i det nya samhället. Varför tror du människor begår rasistiska handlingar? Vad tror du man skulle kunna göra för att motverka rasismen? (sidan 17)
6. Familjen flyttar till förorten Rinkeby där det bor människor från hela världen. Vad är fördelarna och nackdelarna med en ort med många nationaliteter? Varför tror du Hussein trivdes i Rinkeby? (sidan 18)
7. Hussein trivs inte i skolan och är ofta ledsen och arg. Varför tror du han känner så? (sidorna 18 till 20)

8. Lärarna misstänker att Hussein har dyslexi, varför tror du pappan reagerar så negativt? (sidan 23)
9. På gymnasiet går Hussein på IV-programmet. Han tycker att det är fel att samla alla elever med problem på samma ställe. Vad tänker du? Vilka olika fördelar och nackdelar finns det med det systemet? (sidorna 26 till 27)
10. Hussein börjar stjäla cyklar för att få pengar och hotar sedan andra ungdomar för att få deras pengar. "Det var som att det fanns två delar av mig", säger han. Vad tror du han menar med detta? Vad kan det ha funnits för känslor inom honom? (sidorna 27 till 31)
11. Första året i häktet får Hussein bara träffa sin fru och sina barn en timme. Hur tror du barnen upplevde att besöka sin pappa som var inlåst? (sidan 39)
12. Vad tror du det är som får Hussein att bestämma sig för att aldrig mer begå brott? Vad är det som gör att han klarar att stå fast vid sitt beslut? (sidorna 42 till 44)

Del 2 - Fängelset

1. Fängelse kan också kallas anstalt, fångar kan kallas intagna. Vad tänker du om de olika orden? Vad får du för känsla kring orden intagen och fånge, anstalt och fängelse? Spelar det någon roll vad man kallar saker och ting? (sidan 47)
2. Fångarna får bara ha saker som är absolut nödvändiga och får inte ha med sig personliga ägodelar in i fängelset. Varför är det så tror du? Vilka saker skulle du sakna? (sidan 49)
3. Alla intagna måste ha likadana kläder i fängelset, varför tror du det är så? (sidan 49)
4. Fångarna får ett nummer för att slippa avslöja sitt namn för de andra fångarna. Vad kan vara bra och dåligt med det? (sidan 49)
5. Många spelar hårda i fängelset gentemot de andra fångarna, men är egentligen rädda. Varför tror du att fångarna inte vill visa sin rädsla för varandra? (sidan 52)

6. På sidan 54 står det:

"Man får aldrig skvallra
aldrig gola på någon här
Den som skvallrar i fängelset
blir avskydd av alla, berättar Hussein."

Vad är skillnaden på att skvallra och berätta hur det ligger till? När kan det vara bra att berätta?

7. Permission innebär att man får lämna fängelset ett tag för att sedan komma tillbaka. Tror du att det är bra eller dåligt med permission? Varför? (sidan 55)
8. Fångarna har möjlighet att studera i fängelset. Tror du det är lättare eller svårare att koncentrera sig på studier i fängelset än ute i samhället? Varför? Hur tänker du? (sidorna 57 till 58)
9. Var tredje månad har fången ett möte med personalen. Fången får berätta om sina planer för framtiden. Vilka planer tror du en människa som är inlåst i fängelse kan ha för sin framtid? Hur skulle du tänka? (sidan 59)
10. Titta på bilden på sidan 60. I matsalen finns en stor målning. Vad ser du på bilden? Tror du att konst på väggarna kan ha någon betydelse för fångarna? På vilket sätt?
11. I fängelset finns ett gym och ett bibliotek. Vilken betydelse tror du det kan ha för fångarna? (sidorna 64 till 67)
12. Alla brev kontrolleras innan fångarna får dem. Det får inte stå något förbjudet i breven. Vad tror du skulle kunna vara förbjudet att skriva? Varför? (sidan 70)
13. Det finns olika grader av frihet när du är fånge, från fotboja till isolering. Hur tror du att Hussein kände sig när han fick ha fotboja istället för att sitta inlåst? (sidorna 78 till 81)
14. På sidorna 82 till 83 står det om meningen med fängelsestraff. Vilka syften tänker du att fängelsestraff kan fylla?

När ni har läst färdigt boken går ni tillbaka till fråga 1 till del 1. Tänker deltagarna på samma sätt nu när ni har läst boken?

Bildanalys

På sidan 68 finns ett foto av fängelsets korridor. Vad ger det deltagarna för känsla? Vad tänker de när de ser bilden? Leta efter detaljer. Låt var och en skriva ner några ord som de tycker passar in på bilden. Läs sedan upp orden för varandra och skriv upp så att alla ser. Gjorde deltagarna olika tolkningar av bilden? Finns det något ord som återkommer flera gånger?

Bildövning

För Hussein blir boxningen viktig på många sätt. "Det var mitt lilla paradiset", säger han. Låt deltagarna fundera på om det finns någon plats eller aktivitet där de känner sig trygga, kan finna mening eller bara kan vara sig själv. Låt dem måla en bild som visar den platsen.

Skrivövning

Låt deltagarna skriva en dikt där första och sista raden är "Jag är inlåst". Sedan får de fylla på med egen text enligt formen nedan. Läs upp dikterna för varandra.

Jag är inlåst.

Jag hör ...

Jag ser ...

Jag känner ...

Jag tror ...

Jag vet ...

Jag är inlåst.